

De voorzitter en de leden van de vaste
commissie voor justitie van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Juliana van Stolberglaan 4
2595 CL 's-Gravenhage

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP 's-Gravenhage

datum 14 oktober 2003
contactpersoon W.H.J. Stemker Köster
doorkiesnummer 070 - 361 9706
e-mail Stemkerkoster.w@rvdr.drp.minjus.nl
ons kenmerk UIT 2586/ONTW WSK
onderwerp Initiatiefwetsvoorstel 27632, invoering wettelijk spreekrecht voor
slachtoffers en nabestaanden

t 070 – 361 97 23
f 070 – 361 97 46

Mijne dames, heren,

Bij de Eerste Kamer der Staten-Generaal is in behandeling het initiatiefwetsvoorstel van de leden Dittrich en Schonewille tot invoering van een spreekrecht voor slachtoffers en nabestaanden (kamerstukken 27 632). Op 28 mei 2003 heeft de minister van justitie aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal schriftelijke verslag gedaan van zijn toezegging aan het lid Cornielje, gedaan tijdens de behandeling van het initiatiefwetsvoorstel in de Tweede Kamer, bij de Raad voor de rechtspraak gegevens te vragen die inzicht geven in de huidige praktijk. Een afschrift van deze brief werd eveneens aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal gezonden.

Aan de brief van de minister van justitie van 28 mei 2003 liggen door de Raad bij de gerechten ingewonnen inlichtingen ten grondslag. Hieruit blijkt dat bij het merendeel van de gerechten een grote welwillendheid bestaat slachtoffers en nabestaanden ter terechtzitting het woord te laten voeren. Bij de gerechten bestaat overigens wel onduidelijkheid over de verhouding tussen het bij Uw Kamer aanhangig zijnde initiatiefwetsvoorstel en het arrest van de Hoge Raad van 24 december 2002, NJ 2003, 156 over de positie van het slachtoffer als getuige. Voorts blijkt de beperking van het wettelijk spreekrecht tot slachtoffers en nabestaanden van enkele zware delicten, als thans in artikel 302 Sv (nieuw) voorgesteld, bij de gerechten op onbegrip te stuiten omdat in de huidige praktijk in beginsel geen onderscheid tussen categorieën slachtoffers en nabestaanden wordt gemaakt. Tot slot blijkt uit de beredeneerde inschatting door de minister van justitie van de extra kosten voor de zittende en staande magistratuur dat invoering van het initiatiefwetsvoorstel een kostbare aangelegenheid is, dan wel zal leiden tot een aanzienlijk verlies van strafrechtelijke capaciteit.

De beredeneerde inschatting van de extra kosten kan voor de rechtspraak op zich niet een gegeven zijn om te pleiten tegen invoering van een wettelijk spreekrecht. Het is immers aan de wetgever te bepalen op welke wijze het strafproces dient te zijn ingericht en welke prioriteiten – ook in financiële zin – daarbij gesteld moeten worden. Met betrekking tot de overige hiervoor door de gerechten gesignaleerde knelpunten van juridische en technische aard die invoering van een wettelijk spreekrecht met zich zouden brengen (de positie van het slachtoffer als getuige en de beperking van het spreekrecht tot de slachtoffers en nabestaande van ernstige delicten), is de Raad van mening dat gevreesd moet worden dat deze in de weg zouden kunnen staan aan één van de belangrijkste doelstellingen van de initiatiefnemers

datum 14 oktober 2003
kenmerk UIT 2586/ONTW WSK
pagina 2 van 2

tot invoering van een wettelijk spreekrecht voor slachtoffers en nabestaanden, te weten een uniforme toepassing van de mogelijkheid om ter terechtzitting het woord te mogen voeren.

De Raad erkent dat de bij de meeste gerechten bestaande grote mate van welwillendheid om slachtoffers en nabestaanden tegemoet te komen in hun wens ter terechtzitting het woord te mogen voeren, nog niet overal opgeld doet. Voorts bestaat de indruk dat in de huidige situatie tussen individuele strafkamers en politierechters verschillen bestaan in de wijze waarop en de voorwaarden waaronder slachtoffers en nabestaanden in de gelegenheid worden gesteld het woord te voeren.

Op grond van artikel 94 van de Wet RO kan de Raad activiteiten van de gerechten, gericht op een uniforme rechtstoepassing ondersteunen. Door het Landelijk overleg Voorzitters Strafssectoren is bericht dat men binnen het wettelijk kader van deze taakstelling voornemens is een beleid te ontwikkelen voor een uniforme handelwijze voor gerechten. Dit beleid zal voor 1 juni 2004 ontwikkeld zijn en in werking kunnen treden.

De Raad wijst ten slotte op de preadviezen over “het opstandige slachtoffer”, die dit jaar door de Nederlandse Juristen-Vereniging zijn uitgebracht en waarin door professor Zijdeveld en professor Cleiren kritische aandacht is besteed aan de mogelijkheid het slachtoffer ter terechtzitting aan het woord te laten.

Hoogachtend,

A.H. van Delden
Lid Raad voor de rechtspraak